

Sygn. akt II AKa 258/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2015r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Grzegorz Salamon

Sędziowie: SA – Paweł Rysiński (spr.)

SO (del.) – Ewa Jethon

Protokolant: – st. sekr. sąd. Anna Grajber

przy udziale Prokuratora Gabrieli Marczyńskiej - Tomali

po rozpoznaniu w dniu 30 września 2015 r.

sprawy 1) L. Z. (1), 2) K. K. (1), 3) R. W. (1)

oskarżonych z art. 286 § 1 i in. k.k.

na skutek apelacji, wniesionych przez Prokuratora (ad. 1 – 3) i obrońcę R. W. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie

z dnia 21 maja 2015 r. sygn. akt V K 234/12

1) uchyla wydane na podstawie art. 44 § 2 k.k. orzeczenie o przepadku dowodów rzeczowych (pkt VI) i sprawę w tym zakresie przekazuje Sądowi Okręgowemu Warszawa – Praga w Warszawie do ponownego rozpoznania;

2) zmienia zaskarżony wyrok w odniesieniu do czynów przypisanych L. Z. (1) w pkt I i II, a K. K. (1) w pkt III w ten sposób, że poprawia ich błędną kwalifikację prawną przyjmując w miejsce art. 18 § 3 k.k., każdorazowo przepis art. 18 § 2 Kodeksu karnego w brzmieniu z dnia 19 kwietnia 1969 r.;

3) w pozostałej zaskarżonej części utrzymuje wyrok w mocy;

4) zasądza od R. W. (1) na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe za postępowanie odwoławcze, w tym 2.300 zł z tytułu opłaty;

5) zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. Ł. M. i adw. M. B. po 738 zł (w tym VAT) z tytułu zwrotu kosztów obrony z urzędu oskarżonych L. Z. (1) i R. W. (1) w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

L. Z. (1), K. K. (1) i R. W. (1) zostali oskarżeni o czyny z art. 286 § 1 k.k. w zb. zart. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k.

Wyrokiem z 21 maja 2015 r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie:

I. w ramach czynu zarzucanego L. Z. (1) w pkt. I ustalił, że oskarżony w okresie od 12 do 25 lutego 1997 r. w W., działając z zamiarem ewentualnym, udzielił pomocy innej ustalonej osobie, która naraziła Skarb Państwa na uszczuplenie podatku VAT w kwocie 112.751,00 PLN, poprzez podanie niezgodnych z rzeczywistością danych za miesiące od czerwca do września 1997 r., w ten sposób, iż za namową ustalonej osoby zarejestrował na siebie działalność gospodarczą pod firmą (...), a następnie upoważnił tę osobę do rachunku bankowego firmy (...) oraz udzielił jej pełnomocnictwa do prowadzenia firmy tj. czynu z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 94 § 1 u.k.s. w zw. z art. 2 § 2 k.k.s. i na podstawie art. 2 u.k.s. w zw. art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. postępowanie przeciwko L. Z. (1) o ten czyn umorzył;

II. w ramach czynu zarzucanego L. Z. (1) w pkt. II ustalił, że oskarżony w okresie od 28 października 1997 r. do 9 marca 1998 r. w W., działając z zamiarem ewentualnym, udzielił pomocy innej ustalonej osobie, która naraziła Skarb Państwa na uszczuplenie podatku VAT w kwocie 542.820,00 PLN, poprzez niezgłoszenie danych mogących mieć wpływ na ustalenie zobowiązania podatkowego lub jego wysokości oraz poprzez podanie niezgodnych z rzeczywistością danych za miesiące od stycznia do marca 1998 r., w ten sposób, że za namową ustalonej osoby, wspólnie z inną ustaloną osobą zawarł umowę spółki cywilnej (...), a następnie upoważnił ustaloną osobę do rachunku bankowego tej spółki, udzielił jej pełnomocnictwa do jej prowadzenia oraz sporządził podania o wydanie dokumentów (...) tj. czynu z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 94 § 1 u.k.s. w zw. z art. 2 § 2 k.k.s. i na podstawie art. 2 u.k.s. w zw. art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. postępowanie przeciwko L. Z. (1) o ten czyn umorzył;

III. w ramach czynu zarzucanego K. K. (1) w pkt. III ustalił, że oskarżony w okresie od 2 grudnia 1996 r. do 4 stycznia 1997 r. w W., działając z zamiarem ewentualnym, udzielił pomocy innej ustalonej osobie, która naraziła Skarb Państwa na uszczuplenie podatku VAT w kwocie 1.064.781,00 PLN, poprzez niezgłoszenie, w toku postępowania kontrolnego danych mogących mieć wpływ na ustalenie zobowiązania podatkowego lub jego wysokości za miesiące od stycznia do grudnia 1997 r, w ten sposób, że za namową ustalonej osoby zarejestrował na siebie działalność gospodarczą pod firmą (...), a następnie upoważnił tę osobę do rachunku bankowego firmy (...) oraz udzielił jej pełnomocnictwa do prowadzenia firmy tj. czynu z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 94 § 1 u.k.s. w zw. z art. 2 § 2 k.k.s. i na podstawie art. 2 u.k.s. w zw. art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. postępowanie przeciwko K. K. (1) o ten czyn umarzył;

IV. R. W. (1) uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt. IV i za czyn ten z mocy art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. skazał go, a na podstawie art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i art. 33 § 2 k.k. wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności i 100 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na 100 zł;

V. na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności R. W. (1) warunkowo zawiesił na okres próby 5 lat;

VI. na podstawie art. 44 § 2 k.k. orzekł przepadek przez pozostawienie w aktach sprawy dowodów rzeczowych wymienionych w wykazach nr 2/03 pod poz. II (k. 5868), Nr 19 poz. 1-17, 19-28 (k. 5756), nr 20 poz. 1-11 (k. 5733), nr 43 poz. 1 - 13 (k. 5767), nr 39 poz. 1 - 34 (k. 5771), nr 3/03 poz. I, VII (k. 5895) i nr 73/02 poz. VI, XIX, XX (k. 5803).

Powyższy wyrok zaskarżyli apelacjami prokurator i obrońca oskarżonego R. W..

Prokurator zarzucił wyrokowi obrazę prawa materialnego, poprzez przyjęcie w podstawie prawnej orzeczenia umarzającego postępowanie co do czynów oskarżonych L. Z. (pkt I i II wyroku) i K. K. (pkt III wyroku) przepisu art. 18 § 3 k.k., a więc obowiązującego w chwili orzekania, a nie, jak należało art. 18 § 2 kodeksu karnego z 1969 r. – obowiązującego w czasie popełnienia przedmiotowych czynów.

W tej części skarżący wniósł o stosowną zmianę kwalifikacji prawnej czynów z pkt I-III wyroku w postępowaniu odwoławczym.

Ponadto zarzucił orzeczeniu w części rozstrzygającej na podstawie art. 44 § 2 k.k. o przypadku dowodów rzeczowych (pkt VI wyroku) obrazę przepisów postępowania, a to art. 413 § 1 pkt 5 i § 2 pkt 2 k.p.k. oraz art. 424 § 1 i 2 k.p.k. poprzez brak określenia w stosunku do którego z oskarżonych, za jaki czyn i w jakim zakresie orzeczono ów środek karny i niewyjaśnienie wskazanych kwestii w motywach wyroku.

W tej części skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy – w tym zakresie – do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Tożsamy zarzut, ale formułowany jako obraza prawa materialnego – art. 44 § 2 k.k. – postawiła we wniesionej apelacji obrońca oskarżonego R. W. wskazując nadto, że w motywach wyroku nie wskazano, czy przedmioty których przypadek orzeczono służyły lub były przeznaczone do popełnienia przestępstwa.

W konkluzji również obrońca, w tej części, wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

W tej części sprawy Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zarówno zarzuty z pkt I i II apelacji prokuratora, jak i zarzut obrazy art. 44 § 2 k.k., zawarty w apelacji obrońcy, są na tyle oczywiście zasadne, że wystarczy stwierdzić co następuje:

Rację ma skarżący prokurator stwierdzając, że kwalifikacja prawna czynu przypisanego, popełnionego pod rządami ustawy względniejszej, a obowiązującej poprzednio, winna w całości odpowiadać stanowi prawnemu z chwili dokonania przestępstwa. Nie jest dopuszczalne, jak uczynił to Sąd pierwszej instancji, zakwalifikowanie czynu w części z ustawy (ustaw) obecnie obowiązujących, w części z ustawy (ustaw) obowiązujących przed ich nowelizacją.

Dlatego Sąd Apelacyjny uwzględnił – dzieląc stawiany w pkt I apelacji prokuratora zarzut – jej wniosek i zmienił wyrok w zaskarżonej części w odniesieniu do pkt I, II i III wyroku przyjmując w miejsce błędnie przypisanego w podstawie prawnej w/w czynów przepisu art. 18 § 3 k.k. – przepis art. 18 § 2 kodeksu karnego z dnia 19 kwietnia 1969 r.

Podobnie oczywiście zasadne okazały się zarzuty obu wniesionych apelacji kwestionujące orzeczenie o przypadku przedmiotów po myśli art. 44 § 2 k.k.

Jest bowiem oczywistym, że orzeczenie przypadku po myśli art. 44 § 2 k.k. może dotyczyć jedynie przedmiotów, które „służyły lub były przeznaczone” do popełnienia przestępstwa, co należy rozumieć jako – wykorzystane, użyte przy popełnieniu przestępstwa i takie których sprawca nie wykorzystał przy popełnieniu przestępstwa, choć uprzednio je do tego przeznaczył. Inne przedmioty przypadkowi w tym trybie nie podlegają. Co więcej zaś, ze względu na charakter tego środka należy dokładnie w orzeczeniu o przypadku określić osobę wobec której ten majątkowy środek penalny jest stosowany i za jakie z przypisanych jej przestępstw.

Z tych powodów zaskarżone, w tym zakresie, orzeczenie nie mogło się ostać, jako zbyt ogólnikowe, nie spełniające wymogów wyżej wskazanych, co więcej – z braku uzasadnienia w pisemnych motywach wyroku, nie poddające się kontroli odwoławczej.

Dlatego też Sąd Apelacyjny wadliwe orzeczenie o przypadku na podstawie art. 44 § 2 k.k. uchylił, a sprawę w tej części przekazał Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, co przy uwzględnieniu uwag wyżej wskazanych Sąd uczyni w trybie przewidzianym przepisem art. 420 § 1 k.p.k.

Obrońca oskarżonego R. W. (1) zaskarżył nadto wyrok w części skazującej tego oskarżonego za czyn zarzucany mu w pkt IV aktu oskarżenia.

Zarzucił orzeczeniu Sądu pierwszej instancji obrazę prawa procesowego, a to przepisów art. 7 i 410 k.p.k. przez dowolną ocenę dowodów i przyjęcie, że:

1. oskarżony działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wprowadzenia Urzędu Skarbowego w błąd, czym działał na szkodę Skarbu Państwa, w sytuacji, gdy działalnością firmy (w zakresie obrotu biżuterią) zajmował się nie oskarżony, a jego wspólnik;

2. oskarżony wyłudził podatek VAT podczas, gdy nie można mu przypisać winy z braku możliwości dokonania kontroli skarbowej w (...);

nadto zarzucił obrazę art. 366 k.p.k. przez niewyjaśnienie, kto kierował do Urzędu Skarbowego deklaracje VAT-7.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części przez przypisanego oskarżonemu czynu z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 94 § 1 ustawy karnej skarbowej.

Tak sformułowana apelacja okazała się na tyle bezzasadna, że wystarczy wskazać co następuje:

Istota apelacji sprowadza się do twierdzenia, że oskarżony dopuścił się przestępstwa z art. 94 § 1 u.k.s. z 26 października 1971 r., a więc polegającego na narażeniu Skarbu Państwa na uszczuplenie należności podatkowych przez fałszowanie danych, posłużenie się nierzetelnymi dokumentami, czy nierzetelnym prowadzeniu ksiąg podatkowych. Odpowiedzialność z art. 94 § 1 u.k.s. ponosi zatem ten, kto podaje dane niezgodne z rzeczywistością, lub zataja dane mające wpływ na ustalenie zobowiązania podatkowego, przy czym skutek w postaci rzeczywistego, faktycznego uszczuplenia podatku należnego nie następuje.

Nie kwestionując wyżej wskazanych zachowań oskarżonego obrona dąży do wykazania, że to nie oskarżony R. W., a jego wspólnik J. K. zajmował się w spółce obrotem biżuterią, co winno w przekonaniu apelującego prowadzić do niemożności przypisania mu przestępstwa z art. 286 § 1 k.k.

Jak wykazał natomiast przekonująco Sąd pierwszej instancji, na podstawie zgromadzonych dowodów, teza obrony jest niezgodna ze stanem rzeczywiście zaistniałym już tylko dlatego, że oskarżony R. W. nie tylko, że sporządzał dokumenty dotyczące obrotu biżuterią, dokonywał operacji finansowych w tym zakresie, ale również osobiście – dwukrotnie – wywoził biżuterię za granicę (vide: k. 35-40 uzasadnienia wyroku). Tym ustaleniom Sądu skarżący nie zdołał przeciwstawić argumentów je podważających, poza gołosłownym i sprzecznym z materiałem dowodowym twierdzeniem, że R. W. nie miał nic wspólnego z obrotem biżuterią. Jak wykazał Sąd pierwszej instancji teza ta jest niezgodna ze stanem rzeczywiście zaistniałym i słusznie została uznana za nieskutecznie konstruowaną linię obrony. Temu samemu celowi służy powołanie się przez skarżącego na tę część wyroku, która dotyczy rozstrzygnięcia w zakresie zarzutów stawianych oskarżonym Z. i K.. Skarżący zdaje się nie dostrzegać, że ci oskarżeni (czyny im zarzucane nie pozostawały w jakimkolwiek związku z przestępstwem przypisanym R. W.) nie podejmowali – w przeciwieństwie do R. W. – żadnych czynności wykonawczych w zakresie czynów im zarzucanych, co determinowało ustalenie zamiaru i rodzaj czynów im przypisanych, w przeciwieństwie do zamiaru z jakim działał oskarżony R. W. doprowadzając do niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez Skarb Państwa.

Oczywiście chybiony jest zarzut z pkt 2 apelacji obrońcy. Sąd przypisał oskarżonemu winę za popełnienie zarzucanego mu czynu dlatego, że oskarżony w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził Skarb

Państwa do niekorzystnego rozporządzenia mieniem poprzez wprowadzenie Urzędu Skarbowego w błąd co do wysokości naliczonego podatku, uzyskując dzięki tym zabiegom zwrot nienależnego podatku VAT i przelanie kwoty 3.141.933 zł na konto spółki. Twierdzenie, że Sąd uznał oskarżonego za winnego przypisanego mu przestępstwa nie z powodu wyżej wskazanych ustaleń, a dlatego, że Urząd Skarbowy „nie mógł dokonać kontroli faktur sprzedażowych u (...)” (k. 6766 t. XXXII – uzasadnienie apelacji) jest na tyle oderwane od realiów sprawy, że nie wymaga – w świetle pisemnych motywów zaskarżonego wyroku – dalszego odparcia.

Bez znaczenia zaś dla rozstrzygnięcia sprawy pozostaje ustalenie (pkt 3 apelacji) kto „kierował” do Urzędu Skarbowego deklaracje VAT-7. Jak wynika z uzasadnienia apelacji (k. 6768 akt) skarżący rozumie przez to, ustalenie, kto personalnie „wystąpił” o zwrot podatku.

Kwestia ta nie ma znaczenia dla odpowiedzialności oskarżonego, skoro kwota zwróconego podatku została przez spółkę przejęta i rozdysponowana, a właściciele spółki – w tym oskarżony, W. – nie próbowali nawet wyjaśnić jej pochodzenia i zasadności zwrotu, co winni uczynić, gdyby uprzednio nie doprowadzili swymi działaniami do jej oszukańczego uzyskania. Co więcej zaś, wniosek o zwrot podatku zawarty w deklaracji podatkowej składanej do Urzędu Skarbowego może sporządzać i podpisać upoważniany pracownik spółki np. księgowy, bądź przedstawiciel podatkowy.

Z tych przyczyn również zarzut z pkt 3 apelacji należało uznać za niezasadny.

Reasumując, Sąd odwoławczy uznał, że wskazane w apelacji obrońcy zarzuty obraży przepisów art. 7, art. 410 i art. 366 k.p.k. nie znalazły potwierdzenia; Sad pierwszej instancji nie uchybił prawu procesowemu, a rozstrzygnięcie skazujące oskarżonego oparł o prawidłowo, zgodnie z regułami art. 7 k.p.k. ocenione dowody ujawnione w toku rozprawy, zaś swój pogląd na odpowiedzialność oskarżonego za popełnione przestępstwa należycie i przekonująco umotywował.

Z tych powodów Sąd Apelacyjny zaskarżony w tej części wyrok utrzymał w mocy.